

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА МНОГОГОДИШНА ПОДКРЕПА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ОЦЕНКА НА ПРОГРАМА "ОБРАЗОВАНИЕ" 2021 - 2027 Г. МЕЖДУ МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ "ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ" И ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА ИКОНОМИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО И РАЗВИТИЕ, ПОДПИСАНО НА 25 ЈУЛИ 2023 Г.

(Ратифицирано със закон, приет от 49-ото Народно събрание на 8 февруари 2024 г. - ДВ, бр. 16 от 2024 г. В сила от 23 февруари 2024 г.)

*Издадено от Министерството на образованието и науката
Обн. ДВ. бр.20 от 8 март 2024 г.*

Министерството на образованието и науката на Република България, представлявано от проф. д-р Галин Цоков, министър на образованието и науката, със седалище България, гр. София, бул. Княз Дондуков № 2А, наричано оттук нататък "МОН" или "Министерство", и

Изпълнителна агенция "Програма за образование" към министъра на образованието и науката на Република България, представлявана от проф. д-рн Георги Вайсилов, изпълнителен директор, и Иван Илков - директор на дирекция "Финансово планиране, счетоводство и плащания", със седалище България, 1113 София, бул. Цариградско шосе № 125, бл. 5, наричана оттук нататък "Агенция",

От българска страна, и

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, представлявана от г-н Андреас Шлайхер, директор на дирекция "Образование и умения", ОИСР, и г-жа Жосе Тушет, изпълнителен директор на изпълнителна дирекция, със седалище Франция, Париж, 75775 Седекс 16, ул. Андре Паскал № 2, наричана оттук нататък "ОИСР" или "Организацията", Индивидуално наричани "страна" и общо "страни",

Се споразумяха за следното:

Член 1

ОИСР в съответствие с резултат 3.2. Политика за образование и прегледи на изпълнението на страните - членки и не-членки, в рамките на своята програма за Работа и бюджет 2023 - 2024 г. ще изпълни дейност, озаглавена "Многогодишна подкрепа за изпълнение на Плана за оценка на българската Програма "Образование" (наричан по-нататък "Дейността"), посочен в Приложение А към това Споразумение. Дейността ще бъде извършена в рамките на сроковете, посочени в Приложение А към това Споразумение. Междинните доклади за оценка, окончателните доклади за оценка и окончателният обобщен доклад ще бъдат публикувани онлайн от ОИСР.

Последващото продължаване на резултати от ОИСР след 2024 г. е предмет на включване на тези резултати от Съвета на ОИСР в Работната програма и бюджета на ОИСР. Резултатите, обхванати от настоящото Споразумение, понастоящем са включени в Работната програма и бюджета на ОИСР за 2023 - 2024 г. и Дирекцията за образование и умения на ОИСР възнамерява да предложи тези резултати да продължат да бъдат включени в нейните бъдещи Работни програми и бюджет за 2025 - 2026 г., 2027 - 2028 г. и 2029 - 2030 г. Въпреки това, в случай че тези резултати в крайна сметка не бъдат включени в бъдещите Работни програми и бюджет, ОИСР има право да прекрати Дейността, финансирана с приноса съгласно член 3, и да прекрати Споразумението, като в този случай Агенцията ще покрие само направените или поетите разходи от ОИСР до датата на прекратяване на Споразумението.

Член 2

Настоящото Споразумение влиза в сила, след като бъде подписано от всички страни, когато всички административни процедури в България са завършени и вноската бъде приета от Бюджетния комитет на ОИСР, без значение кое от двете настъпи последно. Независимо от гореизложеното, ако ОИСР не получи в рамките на 3 месеца от подписването на настоящото Споразумение:

- надлежно подписано от всички страни Споразумение; и
- писменото потвърждение, че са приключени всички административни стъпки, необходими на България за сключване на това Споразумение и влизането му в сила,

ОИСР има право, по свое усмотрение, да се оттегли от задълженията си по Споразумението.

Това Споразумение ще бъде валидно до 31 декември 2029 г.

Член 3

Агенцията ще направи доброволна вношка от 4 345 000 евро (четири милиона триста четиридесет и пет хиляди евро) на ОИСР за покриване на всички разходи във връзка с Дейността.

Това плащане ще бъде извършено от Агенцията към ОИСР, както следва:

а) 2 607 000 евро (два милиона шестстотин и седем хиляди евро) в рамките на 30 дни от датата на влизане в сила на Споразумението, както е определено в член 2, и получаване на съответната фактура от ОИСР;

б) 869 000 евро (осемстотин шестдесет и девет хиляди евро) в рамките на 12 месеца от датата на влизане в сила на Споразумението, както е определено в член 2, след получаване на съответната фактура и описателен доклад за извършените дейности от ОИСР;

в) 651 750 евро (шестстотин петдесет и една хиляди седемстотин и петдесет евро) в рамките на 24 месеца от датата на влизане в сила на Споразумението, както е определено в член 2, след получаване на съответната фактура и описателен доклад за извършените дейности от ОИСР;

г) 217 250 евро (двеста и седемнадесет хиляди двеста и петдесет евро) в рамките на 60 месеца от датата на влизане в сила на Споразумението, както е определено в член 2, след получаване на съответната фактура и описателен доклад за извършените дейности от ОИСР.

За собствените вътрешни административни цели на Агенцията плащането ще се извърши от Приоритет 4 "Техническа помощ" по Програма "Образование" 2021 - 2027 г. Този доброволен принос ще бъде администриран в съответствие с финансовите разпоредби на ОИСР и други приложими правила, политики и процедури, които предвиждат такса за възстановяване на административни разходи, прилагана върху общата сума на приноса. Тази доброволна вношка няма да бъде предмет на допълнителна финансова отчетност. ОИСР ще предостави на МОН и Агенцията междинни описателни доклади в съответствие с член 3 (б), (в) и (г) по-горе и окончателен описателен доклад след завършване на Дейността.

Член 4

ОИСР ще предостави копие от (i) Доклад/и за оценка, завършен/и до датата на всяка вношка, както и (ii) Окончателния обобщен доклад (резултат 3, както е описано в раздел 3 от Приложение А) на МОН и Агенцията в срок до четвъртото тримесечие на 2029 г.

Член 5

ОИСР ще извърши Дейността в съответствие с Приложение А, което представлява неразделна част от настоящото Споразумение.

В случай на обработка на лични данни от ОИСР в процеса на изпълнение на Дейността:

- МОН/Агенцията предоставят лични данни само и единствено за нуждите на Споразумението, за срока на Споразумението, след което те ще бъдат изтрети;

- ОИСР ще изпълнява задълженията си по настоящото Споразумение в съответствие с Приложение XII от Правилника за персонала на ОИСР, а именно "Решение на Генералния секретар относно защитата на лицата по отношение на обработката на техните лични данни"; и

- личните данни, събрани от екипа на ОИСР в процеса на изпълнение на дейностите, ще бъдат анонимизирани, преди да бъдат споделени.

Това Споразумение, включително Приложение А, може да бъде променено с писмено съгласие на всички страни.

Член 6

ОИСР няма да използва горепосочената сума на вноската за наемане на държавни служители от български институции.

Член 7

Резултатите от Дейността, в каквато и да е форма, са изключителна собственост на ОИСР.

При спазване на правата на трети страни и при спазване на правилата и политиките на ОИСР за класифициране и декласифициране на документи, ако е приложимо, ОИСР предоставя на МОН и Агенцията неизключителното право за копиране, използване и разпространение с нетърговска цел на крайните резултати, създадени в рамките на настоящото Споразумение, финансирани от настоящата вноска.

Всички резултати от ОИСР, предоставени на МОН и Агенцията, са на английски език.

Агенцията е упълномощена да превежда крайните резултати на български език за вътрешни, некомерсиални цели. Агенцията ще информира ОИСР (pubrights@oecd.org) за превода и ще включи следния отказ от отговорност, преведен на български език: "Оригинално създадено от ОИСР на английски език под заглавие ХХХ. Този превод не е създаден от ОИСР и не трябва да се счита за официален превод на ОИСР. ОИСР не носи отговорност за каквото и да било съдържание или грешки в този превод." Преводът няма да включва логото на ОИСР, нито ще включва части от чужди произведения (като например, но не само, снимки), включени в оригиналния писмен продукт, чието авторско право е посочено.

Всеки превод на крайните резултати за всякакви други цели е предмет на отделно писмено споразумение между Агенцията и ОИСР.

Във всички случаи, освен ако не е указано друго от ОИСР, МОН и Агенцията признават собствеността на ОИСР върху всички резултати от Дейността.

ОИСР ще предприеме подходящи мерки за оповестяване на факта, че Дейността е получила финансиране от Европейската комисия. За тази цел ОИСР ще следва общите насоки за комуникация и видимост, договорени между ОИСР и Европейската комисия.

Член 8

Настоящото Споразумение е съставено в два оригинални екземпляра, всеки на български и на английски език. В случай на несъответствие между двете версии английската версия ще има предимство.

Член 9

Всеки спор, разногласие или иск, произтичащ от или свързан с настоящото Споразумение, или нарушението, прекратяването или недействителността му, ще бъде уреден чрез арбитраж в съответствие с Арбитражните правила на PCA 2012. Броят на арбитражите ще бъде един.

Езикът, който ще се използва в арбитражното производство, е английски. Мястото на арбитража е Париж (Франция). Страните изрично се отказват от правото си да търсят анулиране или отмяна на всяко решение, постановено от арбитражния съд.

Приложение А

Подкрепа от ОИСР за изпълнение на Плана за оценка на българската Програма "Образование" 2021 - 2027 г.

Обхват на Дейността

1. Обща информация

Програма "Образование" 2021 - 2027 г. на Република България (оттук нататък наричана "ПО") е един от основните инструменти за изпълнение на Приоритет 1 "Образование и умения" на Националната програма за развитие България 2030, както и на целите на секторните стратегии. ПО се финансира от Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и националния бюджет. За вътрешноадминистративни цели Република България желае да заяви, че съгласно изискванията на чл. 44, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета Управляващият орган на ПО в качеството му на изпълнителна агенция към Министерството на образованието и науката е разработил план за оценка на ПО за периода на нейното изпълнение. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) ще предостави подкрепа на Министерството на образованието и науката на Република България и на Изпълнителна агенция "Програма за образование" (Управляващ орган на ПО) за развитие и изпълнение на многогодишна политика за оценка на ПО като част от нейната Работна и бюджетна програма (РБП) за подкрепа на образователната политика и прегледите на изпълнението на страни членки и държави, които не са членки (ОИСР РБП резултат 3.1).

2. Цели на Дейността

Целта на тази Дейност е да бъде предоставена подкрепа на Министерството на образованието и науката и на Изпълнителна агенция "Програма за образование" в България за осигуряване на доказателства от оценката, които могат да подобрят изпълнението на ПО. Този ангажимент за оценка цели, също така, да подкрепи отговорността и отчетността при използването на финансирането по ПО както сред заинтересованите страни в България, така и спрямо Европейската комисия (ЕК). В по-широк смисъл, многогодишният характер на Дейността помага за развитие на грамотността за оценяване и за насърчаване на по-силна култура за извършване на оценки в рамките на българския образователен сектор.

3. Основни резултати

Дейността се състои от серия оценки на политиката, които ще доведат до набор от резултати, предназначени да подобрят изпълнението и отчетността на ПО. ОИСР ще адаптира всеки от резултатите, така че да служи за конкретна цел. Основните резултати са:

1. Подробен план за изпълнение на оценки по ПО

Подробният план за изпълнение ще бъде разработен приблизително 6 месеца след влизането в сила на Споразумението. Планът ще предостави информация относно въпросите за оценка, които ще насочват анализа на ОИСР по всяка тематична област на ПО и свързаните с това действия; основните методи за събиране на информация и подхода за анализ; времевата рамка за всеки етап на Дейността; предложената структура за различните междинни доклади за оценка и окончателни доклади за оценка; стратегията за разпространение на констатациите от оценките.

2. Семинар за оценка

В Семинара за оценка ще бъдат включени всички заинтересовани страни, които участват в ПО, за обсъждане на Подробния план за изпълнение

(описан по-горе), както и изискванията за изпълнение и използване на плана.

3. Междинни доклади за оценка (общо 5 - 12 доклада)

Освен за инициативата REACT-EU¹ ще бъдат разработени поне един и максимум два междинни доклада за оценка за всяка от основните тематични области на ПО, които са: 1) мерки за приобщаващо образование; 2) образователна интеграция на уязвими групи и подход от долу нагоре, включително подкрепа за целенасочени действия за борба с детската бедност; 3) дигитализация и прилагане на компетентностния модел в образованието; 4) професионално образование и обучение; и 5) висше образование.

4. Окончателни доклади за оценка (общо 6 доклада)

ОИСР ще изготви един окончателен доклад за оценка за всяка тематична област на ПО и за инициативата по REACT-EU. В тези окончателни доклади за оценка ще бъдат обобщени общите резултати за тематичната област в края на периода за изпълнение.

5. Дейности за разпространение

ОИСР и Изпълнителна агенция "Програма за образование" ще организират дейности за разпространение след приключването на всяка междинна и окончателна оценка, за да информират заинтересованите страни, отговорни за изпълнението на ПО, и да подпомогнат дискусиата между тях. Тези дейности ще бъдат планирани така, че да подобрят изпълнението, да повишат осведомеността и да подкрепят отчетността относно резултатите на ПО. Дейностите за разпространение могат да включват, но не се ограничават до микс от онлайн и присъствени дейности като уебинари, конференции, прессъобщения, PowerPoint презентации и публични събития.

6. Окончателен обобщен доклад

След завършването на окончателния доклад за оценка за всяка тематична област на ПО и за инициативата по REACT-EU ОИСР ще изготви окончателен обобщен доклад. В окончателния обобщен доклад ще бъде направен преглед на основните констатации от всички оценки, извършени в рамките на тази Дейност.

7. Среца за преглед на ПО на високо ниво

След завършването на окончателния обобщен доклад ОИСР и Изпълнителна агенция "Програма за образование" ще организират среща на високо ниво за обсъждане на ключовите наблюдения. Тази среща ще предостави възможност да се обърне внимание на степента, в която ПО постига своите стратегически цели.

Както е описано по-горе и посочено в прогнозния график (вж. раздел 5 по-долу), междинните доклади за оценка и окончателните доклади за оценка (резултати 3 и 4) ще бъдат организирани по тематични области. В Подробния план за изпълнение (резултат 1) ще бъде предоставено предварително описание на структурата на тези доклади, която ще илюстрира как ОИСР ще третира общите и специфичните за тематичната област въпроси. Описанието на структурата на докладите ще се основава на международната практика (вж. карета 1 и 2).

В рамките на тази Дейност, в определени случаи могат да бъдат предоставяни и кратки междинни доклади за оценка, насочени към действия. Например, в случай че изпълнението на интервенцията е забавено или то е свързано със специфични проблеми, може да бъде изискан и подготвен от ОИСР специален междинен доклад за оценка, като се запазва ограничението за максимум два междинни доклада за оценка по тематична област.

Всички резултати от Дейността на ОИСР ще бъдат предоставени на английски език. Изпълнителна агенция "Програма за образование" ще бъде отговорна за разходите за писмен и устен превод за дейностите за оценка по това Споразумение.

4. Подход за оценка

В този раздел са изяснени основните концептуални и методологически съображения за работата на ОИСР въз основа на информацията по ПО, която ОИСР е получила до момента². Тези съображения ще бъдат доразвити в подробен план за изпълнение (резултат 1), както е описано по-горе.

По-надолу е предоставен примерен списък с информация, която ОИСР ще изиска от България за разработването на Подробния план за изпълнение:

- **План за изпълнение и логическа рамка (теория на промяната) за всяка тематична област.** Тази информация е необходима за изясняване на целите и предвидените ефекти, ключовите показатели за изпълнение и измерителите за успеха, както и основните аспекти на интервенцията (вложени ресурси, дейности, резултати, очаквани продукти/резултати) за всяка тематична област по ПО;

- **Информация от мониторинга**, която ще бъде събирана от бенефициентите и Управляващия орган на ПО. Заедно с други подходящи и налични данни на национално ниво тази информация ще помогне на ОИСР да определи дали ще има добавена стойност от интегрирането на експериментални или квазиекспериментални методи (напр. използване за сравнение на институции и/или групи от населението, които не участват в дейностите на ПО като "контролни групи") в Дейността за оценка по всяка тематична област на ПО;

- **Други оценки.** Оценки на елементи от ПО, които са планирани от Управляващия орган на ПО извън това Споразумение, в допълнение към налични доказателства от оценка на предходни широкомащабни образователни интервенции, ще спомогнат за по-обхватното разбиране на ОИСР относно представянето и предизвикателствата пред образователната политика в България;

- **Мнения на заинтересованите страни.** Степента, в която заинтересованите страни разбират логиката на интервенция на ПО, ще позволи на ОИСР да прецени нивото на грамотност за оценяване на национално ниво и ще предостави информация относно дейностите по комуникация и разпространение.

i. Общ подход

Общият подход на ОИСР за оценка на ПО ще бъде базиран на теория, основаваща се върху "реалистични"³ методи на изследване. Целта на този метод е да се разбере как действията в рамките на тематичните области на ПО работят в български контекст и да се установят факторите, които могат да обяснят наблюдаваните промени в практиката, поведението, нагласите и резултатите. Реалистичните оценки са добре адаптирани към сложността на образователните системи и многоизмерните, нелинейни ефекти на повечето интервенции в образователната политика. Този подход предлага средства за генериране на богат набор от доказателства от различна перспектива относно динамиката на промяната, като, на свой ред, предоставя информация за проектиране на по-ефективни програми в бъдеще. Подходът на ОИСР към методологията за оценка за тази Дейност ще акцентира върху следното:

- Дали и как аспектите на образователната система в България (т.е. институционалният капацитет, образователната практика, нагласите и поведението на заинтересованите страни, отношенията във връзка с отговорностите, резултатите на институциите и на учениците и т.н.) са се променили по време на изпълнението на ПО;

- Кои аспекти на ПО и на по-широкия контекст на образователния сектор може да са допринесли за тези промени; и
- Стойността и потенциала тези промени да бъдат поддържани след приключването на ПО.

В Подробния план за изпълнение (резултат 1) ще бъде обяснено как ОИСР ще адаптира този общ подход към спецификите на основните тематични области на ПО и инициативата REACT-EU. В него, също така, ще бъде определено дали има поле за използване на повече експериментални методи за оценка. В допълнение, в Подробния план за изпълнение ще бъде описано как целите на оценките, извършвани от ОИСР, ще се развиват с течение на времето, преминавайки от по-формативен фокус върху процеса на изпълнение на ПО към по-обобщаващ (сумативен) фокус върху резултатите от ПО. Тези различни цели ще намерят отражение в различните типове писмени доклади, изготвени от ОИСР, а именно:

- Междинни доклади за оценка (резултат 3) ще бъдат изготвени в периода на изпълнение на ПО. Тези междинни доклади за оценка ще бъдат предназначени да предоставят информация, която може да помогне за подобряване на изпълнението и въздействието на дейностите в рамките на тематичните области, докато те се реализират (напр. проучване на фактори, за които има данни, че стимулират или възпрепятстват напредъка; изследване дали опитът от изпълнението дава основание за промени в дизайна на програмата или политиката; идентифициране на нежелани ефекти). Междинните доклади за оценка ще включват също обобщена моментна снимка на напредъка по отношение на основните етапи на тематичната област, както и цели и препоръки за това как може да се подобри изпълнението. Каре 1 предоставя примерен образец за структурата на междинните доклади за оценка.

- Окончателните доклади за оценка (резултат 4) ще осигурят цялостна представа за качеството на дейностите в рамките на тематичната област. Въпреки че ще бъдат концентрирани основно върху формирането на преценка за изпълнените дейности, окончателните доклади за оценка също така ще се стремят да предложат анализи в по-широк контекст относно бъдещи действия (напр. дали програмите и/или политиките трябва да продължат да бъдат изпълнявани; последиците и ефектите върху образователните реформи в България, наблюдения и изводи от изпълнението на програмата, които имат отношение към бъдещи програми на ЕС и могат да бъдат от значение за други държави - членки на Европейския съюз и на ОИСР). Каре 2 предоставя примерен образец на структура на окончателните доклади за оценка.

Каре 1. Примерен образец за междинни доклади за оценка

Основната аудитория на междинните доклади за оценка ще бъдат Управляващият орган на ПО, Комитетът за наблюдение на програмата и бенефициентите, Министерството на образованието и науката. Междинните доклади за оценка и свързаните с тях дейности за разпространение ще имат за цел да помогнат тези участници да подобрят изпълнението на конкретна тематична област на Програмата.

Съдържание:

1. Резюме (1 - 5 страници)

2. Въвеждащо резюме (приблизително 2 - 3 страници)

Този раздел ще опише цялостната теория на промяната на тематичната област, която се оценява, и ще обобщи съответните констатации от предишни оценки. Той ще идентифицира предвидените промени и ефекти, разгледани в междинния доклад за оценка. Той ще обясни как различните действия на политиката в тематичната област са свързани помежду си и до каква степен е налице съгласуваност в дизайна и изпълнението на

различните дейности. Разделът, също така, ще представи информация относно степента на изпълнение (напр. дали работата е стартирала, достатъчно задоволителен ли е напредъкът и т.н.) и ще предостави "обобщаваща моментна снимка" на напредъка на изпълнението, използвайки предимно количествени данни.

3. Преглед на насочващите въпроси (приблизително 3 - 5 страници, с допълнителни подробности в приложение, ако е необходимо)

Този раздел ще обясни насочващите въпроси, критериите за оценка и цялостната методология, използвани за събиране на доказателства относно степента, в която тематичната област изпълнява своите цели. Разделът, също така, ще включва информация относно естеството на събраните данни (напр. кога са събрани данните, географско местоположение, представено от данните, интервюирани заинтересовани страни, посетени институции и т.н.).

4. Основни констатации (приблизително 30 страници, с допълнителни подробности в приложение, ако е необходимо)

Този раздел ще организира констатациите от оценката спрямо насочващите въпроси, които са определени за тематичната област. Екипът за оценка ще реши за всеки отделен случай дали е най-полезно да разгледа набора от действия по отношение на политиките в рамките на тематичната област заедно или поотделно.

5. Обобщени заключения и препоръки (приблизително 10 страници)

Този раздел ще направи обобщение на основните констатации, описани в раздел 4; заключения и предложения до Управляващия орган на Програмата и Министерството на образованието и науката относно стъпки за подобряване на ефективността на действията на ниво политики в рамките на тематичната област и на програмата като цяло. Таблицата по-долу показва как ще бъде представена информацията.

Основни констатации	Заключения	Препоръки
• Да се разработи		

6. Приложения

Доказателства за оценка и технически подробности, които биха били полезни за Управляващия орган на ПО (казуси от практиката, анонимизирани данни от отговори на затворени проучвания), ще бъдат включени като приложения към междинните доклади за оценка.

Каре 2. Примерен образец на окончателните доклади за оценка

Основната аудитория на окончателните доклади за оценка ще бъдат Управляващият орган на ПО, Министерството на образованието и науката, Комитетът за наблюдение на ПО и Европейската комисия. Окончателните доклади за оценка и свързаните с тях дейности по разпространение ще бъдат насочени към тази аудитория с цел формиране на обобщена преценка за извършената работа и идентифициране на последващите стъпки за изпълнение на програмата и политиките в областта на образованието.

Съдържание:

1. Резюме (1 - 5 страници)

2. Въведение (приблизително 6 - 8 страници)

Този раздел ще представи както целите на тематичната област, така и начина, по който са изпълнени различни политики. Разделът ще се основава на констатациите от съответните междинни доклади за оценка, за да подчертае основните силни и слаби страни, идентифицирани по време на периода на изпълнение. Той също така ще определи обхвата на оценката, очакваното използване на констатациите и ще предостави обобщаваща перспектива за развитието на тематичната област във връзка с ключовите индикатори.

3. Подход за извършване на оценката (приблизително 6 - 8 страници)

Този раздел ще обясни рамката за оценка, а именно шестте основни критерия за оценка (ефективност, ефикасност, съгласуваност, уместност, добавена стойност за ЕС, устойчивост), които ще бъдат използвани, и какво означават те в контекста на тематичната област (напр. какъв аспект на ефективността, ефикасността и т.н. е най-важен за тази тема). Разделът ще обясни методологията и доказателствата, използвани за формиране на оценката относно ефектите от реализирането на тематичната област, както и всички ограничения, възникнали по време на процеса на оценка.

4. Основни констатации (приблизително 40 страници, с допълнителни подробности в приложение, ако е необходимо)

Този раздел ще предостави констатации и обобщение на основните наблюдения в подраздели съгласно шестте критерия за оценка, както следва:

- А. Ефективност
- Б. Ефикасност
- В. Съгласуваност
- Г. Уместност
- Д. Добавена стойност за ЕС
- Е. Устойчивост

5. Заключение и препоръки (приблизително 20 страници)

Този раздел ще предостави предложения на Управляващия орган на програмата, Министерството на образованието и науката и Комитета за наблюдение на програмата относно стъпки за подобряване на ефективността на действията по отношение на политиките в рамките на тематичната област и на програмата като цяло.

6. Приложения

Доказателства за оценка и технически подробности, които биха били полезни за Управляващия орган на ПО (казуси, анонимизирани данни от отговорите на затворени проучвания), ще бъдат включени като приложения към окончателните доклади за оценка.

ii. Критерии за оценяване

За да изпълни тази Дейност, ОИСР ще използва петте стандартни критерия, посочени в Насоките на ЕК за по-добро регулиране⁴:

- Ефективност: Колко успешна е била тематичната област в постигането или напредъка към постигането на поставените цели? Това ще бъде основният използван критерий и ще включва поставяне на силен акцент върху ефективността на тематичната област за подпомагане намаляването на неравенствата;

- Ефикасност: Каква е връзката между използваните ресурси и генерираните промени? В зависимост от тематичната област при прилагането на този критерий ще се вземе предвид разпределението на разходите и ползите между различни групи заинтересовани страни (напр. държавни структури, училища, студенти и т.н.);

- Съгласуваност: Колко добре работят тематичните области заедно и във връзка с други реформи в областта на образованието и уменията в България? Този критерий ще има за цел да идентифицира синергии и несъответствия между програмите и политиките на основните тематични области на Програмата;

- Уместност: До каква степен тематичните области отговарят на нуждите и приоритетите на бенефициентите и ще продължат ли да го правят, ако обстоятелствата се променят? Този критерий се отнася до аспектите на дизайна на Програмата и ще даде представа дали да се продължат, или коригират/адаптират програми и политики в рамките на тематичната област;
- Добавена стойност за ЕС: Програмата довела ли е до промени, които не биха се случили без външно влияние? Този критерий ще се основава на налични доказателства и обосновани аргументи относно добавената стойност за ЕС.

ОИСР ще разгледа и друг критерий:

- Устойчивост: Каква е вероятността ефектите от политиките и програмата в рамките на тематичната област да продължат и след периода на тяхното изпълнение? Този критерий ще изследва фактори, които биха могли да помогнат/възпрепятстват устойчивостта на Програмата.

Докато окончателните доклади за оценка ще се стремят да предоставят оценка от гледна точка на всички упоменати по-горе критерии, междинните доклади за оценка ще се съсредоточат основно върху ефективността.

Подвъпросите за оценка по тези критерии ще бъдат разработени, за да ръководят анализа на всяка тематична област и ще бъдат включени в подробния план за изпълнение. Таблица 1 предоставя примерен списък с ключови въпроси за оценка, които ще бъдат използвани за всяка тематична област. Допълнителни подвъпроси могат да бъдат добавени в резултат на констатациите от междинните доклади за оценка.

Таблица 1. Описание на тематичните области и индикативни въпроси за оценка

Оценка на инициативата REACT-EU	
Описание	REACT-EU се отнася до допълнително финансиране, предоставено на България от Европейската комисия в отговор на пандемията от COVID-19. Тази тематична област има за цел да подобри условията и да осигури равен достъп до дистанционно обучение в цифрова среда. Също така има за цел да създаде условия за подобряване на цифровите умения на учителите за по-ефективна работа в дигитална среда и да насърчи използването на иновативни методи на преподаване и учене. Освен това, тематичната област има за цел да насърчи по-активното участие на родителите в процеса на дистанционно обучение в подкрепа на учениците.
Индикативни въпроси за оценка	<ul style="list-style-type: none"> • До каква степен са постигнати целите на тематичната област? Ако е имало закъснения или предизвикателства при изпълнението на дейностите, какво ги е причинило? • Как действията в тази тематична област са помогнали за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени учениците по време на кризата с COVID-19, особено тези от уязвимите групи? • Как действията в тази тематична област са помогнали за справяне с нуждите на професионалистите в образованието по време на кризата с COVID-19? • До каква степен тематичната област е подобрила или възпрепятствала качеството на образователния опит при обучение в електронна среда? • До каква степен училищата (по отношение на техническа поддръжка, достъп до интернет, квалификация на учителите, дигитални компетенции на учениците и т.н.) са готови да

	<p>осигурят качествено образование в случай на нови пандемии и кризи, които могат да възпрепятстват присъственото обучение?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Доколко действията в тази тематична област са съгласувани и работят заедно и във връзка със стратегиите за образование и умения на национално и европейско ниво?
Мерки за приобщаващо образование	
Описание	<p>Целта на тази тематична област е да осигури приобщаващо образование в подкрепа на личностното развитие на учениците в предучилищна и училищна възраст (ISCED 0-3), особено уязвимите ученици (напр. тези със специални образователни потребности или хронични заболявания и др.). Тя има за цел да постигне поставената цел чрез осигуряване на професионално развитие на персонала по теми, свързани с приобщаващото образование, предоставяне на допълнителна подкрепа на уязвими ученици, идентифициране и насочване към ученици, изложени на риск от отпадане от образование, както и прилагане на политики и програми за предотвратяване на тормоз и насилие в училищата.</p>
Индикативни въпроси за оценка	<ul style="list-style-type: none"> • До каква степен са постигнати целите на тази тематична област? Ако е имало закъснения или предизвикателства при изпълнението на дейностите, какво ги е причинило? • Какъв ефект има тематичната област върху ученето и образователния опит на учениците, особено тези от уязвимите групи, тези, чийто майчин език не е български, и тези със социално-икономическо неравностойно положение? • Как действията в тази тематична област са допринесли за повишаване задържането на учениците в училище (т.е. намаляване на отсъствията и преждевременното напускане на училище)? • Как са се променили компетенциите на педагогическите специалисти по тази тематична област? • Как действията в тази тематична област допълват други политики за приобщаващо образование на национално ниво? На ниво ЕС?
Образователна интеграция на маргинализираните общности като роми и подход отдолу нагоре, включително подкрепа за целенасочени действия за борба с детската бедност	
Описание	<p>Тази тематична област има за цел да насърчи социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности чрез образование. Чрез работа с местните и регионалните власти тази тематична област ще осъществи набор от действия за осигуряване на по-голям достъп до възможности за образование, подобряване на грамотността на възрастните, насърчаване на десегрегацията на училищата, межкултурно образование и антидискриминационни политики. Действията ще бъдат насочени към борба с детската бедност.</p>

Индикативни въпроси за оценка	<ul style="list-style-type: none"> • До каква степен са постигнати целите на тази тематична област? Ако е имало закъснения или предизвикателства при изпълнението на дейностите, какво ги е причинило? • Как действията в тази тематична област са допринесли за промяна на нагласите на педагогическите специалисти, родителите и други членове на образователната система към маргинализираните общности и по-специално ромите? • Как действията в тази тематична област са допринесли за промяна на училищната среда? До каква степен политиките за десегрегация, межкултурно образование и антидискриминация са помогнали за подобряване на резултатите на учениците, толерантността и социалните умения? • До каква степен действията в тази тематична област допълват други стратегии за интегриране на маргинализирани общности и борба с детската бедност? • До каква степен и как програмата е помогнала за преодоляване на демографски, социални и културни бариери, които имат отрицателно въздействие върху достъпа до образование? • Доколко действията в тази тематична област работят заедно и във връзка със стратегиите за образование и умения на национално и европейско ниво?
Дигитализация и внедряване на компетентностния модел в образованието	
Описание	Целта на тази тематична област е да подобри качеството, приобщаването, ефективността и съответствието с пазара на труда на системите за образование и обучение в България чрез модернизирани учебното съдържание, прилагане на компетентностен модел в подкрепа на придобиването на ключови компетентности и насърчаване на дигиталната трансформация в сектор образование. Тази тематична област ще включва и действия за подкрепа на учениците в необлагодетелствани райони и насърчаване на иновациите в детските градини и училищата.
Индикативни въпроси за оценка	<ul style="list-style-type: none"> • До каква степен са постигнати целите на тази тематична област? Ако е имало закъснения или предизвикателства при изпълнението на дейностите, какво ги е причинило? • До каква степен учителите, училищните ръководители и другият училищен педагогически персонал са подготвени да прилагат компетентностния модел в образованието? • Какъв ефект има тематичната област върху практиките за обучение и оценяване в училищата? Станали ли са практиките по-силно базирани на компетентностния модел? • Какъв е ефектът от тематичната област върху цифровите умения на педагогическия персонал и учениците? • Как действията по тази тематична област са допринесли за създаването и прилагането на иновационна култура в детските градини и училищата? • Доколко действията в тази тематична област работят заедно и във връзка със стратегиите за образование и умения на национално и европейско ниво?

Качество и съответствие на образованието с пазара на труда: Професионално образование и обучение	
Описание	Целта на тази област на интервенция е да подобри качеството, приобщаването, ефективността и съответствието на системите за професионално образование и обучение в България с пазара на труда. Освен това, тя има за цел да подпомогне придобиването на ключови компетенции, включително предприемачески и цифрови умения, и да насърчи въвеждането на системи за дуално обучение и ученически практики.
Индикативни въпроси за оценка	<ul style="list-style-type: none"> • До каква степен са постигнати целите на тази тематична област? Ако е имало закъснения или предизвикателства при изпълнението на дейностите, какво ги е причинило? • Как тематичната област е допринесла за промените във връзка с пазара на труда на програмите за професионално образование и обучение? • Как са се променили системите за дуално обучение и ученически практики в резултат на интервенциите в тази тематична област? Някоя от промените довела ли е до подобрения за уязвимите групи? • До каква степен действията в рамките на тази тематична област подобряват качеството на бъдещата работна сила и улесняват учениците да работят в цифрова и зелена икономика? • До каква степен действията в рамките на тази тематична област допълват други стратегии за подобряване на качеството на професионалното образование и обучение на национално ниво? На ниво ЕС?
Качество и съответствие на образованието с пазара на труда: Висше образование	
Описание	Целта на тази тематична област е да подобри качеството и съответствието на висшето образование с пазара на труда и да насърчи ученето през целия живот. Тематичната област предвижда начини за насърчаване на предприемачески и дигитални умения, по-добро предвиждане на промените и необходимостта от придобиване на нови умения въз основа на нуждите на пазара на труда, улесняване на кариерните преходи и насърчаване на професионалната мобилност.
Индикативни въпроси за оценка	<ul style="list-style-type: none"> • До каква степен са постигнати целите на тази тематична област? Ако е имало закъснения или предизвикателства при изпълнението на дейностите, какво ги е причинило? • Как се е променило развитието на академичния състав във висшите училища в резултат на интервенциите в тази тематична област? • Какъв е ефектът от интервенциите в тази тематична област върху учебните програми в областта на висшето образование? • До каква степен действията в тази тематична област подобряват резултатите на студентите във висшето образование, особено на тези от уязвимите групи? • До каква степен действията в тази тематична област допълват други стратегии за подобряване на качеството на висшето образование на национално ниво? На ниво ЕС?

Източник: Адаптирана информация от Приложение Програма "Образование" 2021 - 2027 (27 юли 2022 г.) и Плана за оценка на Програма "Образование" 2021 - 2027, 1-ви работен вариант (септември 2022 г.).

iii. Методи за събиране на информация

ОИСР ще използва подход със смесени методи за извършване на оценките. ОИСР ще разчита основно на следните методи:

- Анализ на количествени данни, свързани с тематичната област. Доколкото е възможно, ОИСР ще използва съществуващи административни данни и данни от рутинни дейности за мониторинг, извършвани от Управляващия орган на Програмата и бенефициентите;

- Документно проучване на съществуващи доказателства за оценка, както и преглед на оперативни документи, свързани с политиките и програмите по отношение на всяка тематична област;

- Структурирани интервюта със заинтересовани страни и дискусии във фокус групи (напр. с групи от училищни директори, учители, ученици и др.);

- Обобщаване на изводи от проведени индивидуални проучвания и/или преки наблюдения (напр. на образователни институции и населени места, засегнати от дейностите по Програмата);

- Проучвания с цел събиране на качествена информация, свързана с изпълняваните политики и програми по всяка тематична област.

ОИСР ще проучи възможността да приложи и експериментални или квазиекспериментални методи (напр. съпоставителни методи) при разработването на Подробния план за изпълнение.

5. Индикативен график за изпълнение на Дейността

Дейностите по оценка, посочени в настоящото Приложение А, ще стартират след влизане в сила на Споразумението и ще бъдат завършени до края на 2029 г., когато се очаква всички дейности по Програма "Образование" да бъдат изпълнени и готови за оценка. По-долу е предоставен предварителен график за междинните и окончателните доклади за оценка по основните тематични области и инициативата REACT-EU. Списъкът е индикативен и ще бъде допълнително уточнен в Подробния план за изпълнение, след като е налице детайлна информация за различните дейности и процедури, които предстоят да бъдат изпълнявани по Програмата. Сроковете за представяне и броят на междинните доклади за оценка ще бъдат актуализирани при необходимост всяка година, за да се гарантира, че те са изготвени в правилния момент с оглед предоставянето на навременна и полезна информация за изпълнението на Програмата.

Таблица 2. Индикативен график за резултатите от оценката

Резултати от оценката	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Подробен план за изпълнение	X ⁵						
Семинар за оценка	X						
Междинни доклади за оценка и окончателни доклади за оценка по основните тематични области ⁶							
Оценка на инициативата REACT-EU*		Окончателен доклад за оценка					
1. Мерки за приобщаващо образование		Междинен доклад за оценка 1		Междинен доклад за оценка 2		Окончателен доклад за оценка	
2. Образователна интеграция на маргинализираните общности като роми и подход от долу			Междинен доклад за оценка 1 (или			Окончателен доклад за оценка	

Резултати от оценката	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
нагоре, включително подкрепа за целенасочени действия за борба с детската бедност			началото на 2026)				
3. Дигитализация и внедряване на компетентностния модел в образованието		Междинен доклад за оценка 1 (или началото на 2024)		Междинен доклад за оценка 2 (или началото на 2027)		Окончателен доклад за оценка	
4. Качество и съответствие на образованието с пазара на труда: Професионално образование и обучение			Interim Evaluation Report 1	Междинен доклад за оценка 2 (или началото на 2027)		Окончателен доклад за оценка	
5. Качество и съответствие на образованието с пазара на труда: Висше образование		Междинен доклад за оценка 1		Междинен доклад за оценка 2		Окончателен доклад за оценка	
Окончателен обобщен доклад							X
Среща за преглед на ПО на високо ниво							X

Източник: Адаптирана информация от Плана за оценка на Програмата.

6. Управление на Дейността и човешки ресурси

і. Екип на ОИСР

Дейността ще се ръководи от старши съветника по глобалните отношения и заместник-ръководителя на отдела за консултации по политически въпроси и изпълнение на ОИСР с подкрепата на ръководител на проекта в рамките на същия отдел. Ръководителят на проекта ще бъде отговорен за цялостната координация на Дейността и връзките с Управляващия орган на ПО и други органи в България, участващи в ПО.

ОИСР ще сформира специални екипи за изпълнение на Дейността по всяка тематична област на ПО. Всеки екип ще се състои от 2 - 4 анализатори, като се съчетава опит в областта (напр. приобщаващо образование, висше образование, професионално образование и обучение (ПОО) и опит в оценяването. Анализаторите ще бъдат или служители на ОИСР, или външни изпълнители (напр. експерти, които са работили по дейности или теми, свързани с работата на Комитета по образователна политика на ОИСР, помощни органи и неформални работни групи).

ОИСР ще идентифицира и наеме местни външни изпълнители в България съгласно приложимите за нея правила и практики за възлагане на обществени поръчки, когато това е необходимо за изпълнение на специфични аспекти на Дейността (напр. за администриране на проучвания и други форми за събиране на информация, които се провеждат на местно ниво).

ОИСР ще сформира експертна група за партньорска проверка (2 - 3 души с предходен опит в оценката на широкомащабни образователни програми), която да предоставя външен принос и осигуряване на качеството на ключови етапи от Дейността (т.е. в началния етап да прегледа Подробния план за изпълнение и предложения проект за оценките на различните тематични области на ПО; на междинния етап да прегледа извадка от междинни доклади за оценка; на финалния етап да прегледа окончателните доклади за оценка и да предостави своя принос към окончателния обобщен доклад).

ii. Служител за контакт на местно ниво, определен от Управляващия орган на ПО

Изпълнителна агенция "Програма за образование" (Управляващ орган на ПО) ще определи служител за контакт, който да работи по Дейността с ръководителя на проекта от ОИСР. Служителят ще отговаря за подпомагането на достъпа на ОИСР до информация за ПО и за улесняване на координацията с ключовите субекти в България, и по-специално - Комитета за наблюдение и участниците, отговорни за управлението на различни тематични области на ПО. Изпълнителна агенция "Програма за образование" и членовете на Комитета за наблюдение ще бъдат поканени да прегледат проектите на междинни и окончателни доклади за оценка, изготвени от ОИСР по тази Дейност, и да предоставят коментари, които да бъдат разгледани от екипа на ОИСР.

7. Разпространение на Дейността

Междинните доклади за оценка, окончателните доклади за оценка и окончателният обобщен доклад (резултати 3, 4 и 6) ще бъдат публикувани онлайн от ОИСР. България е оторизирана да ги публикува на уебсайта на МОН и на Изпълнителна агенция "Програма за образование" (<https://mon.bg> и <http://sf.mon.bg>). Съдържанието на междинните доклади за оценка, окончателните доклади за оценка и окончателния обобщен доклад ще бъде структурирано и подготвено така, че да бъде лесно разбираемо и използваемо от широк кръг заинтересовани страни. Всеки доклад ще включва и резюме.

Публикуването на междинните доклади за оценка, окончателните доклади за оценка и окончателния обобщен доклад ще бъде съпътствано с дейности за разпространение, които са пряко организирани и платени от Изпълнителна агенция "Програма за образование" и/или други заинтересовани страни в България. ОИСР ще предостави съдържание за дейностите под формата на презентации и насоки за техния формат.

¹ Инициативата REACT-EU е финансирана от Европейската комисия в подкрепа на отговора на България на пандемията от COVID-19 в образованието. Дейностите по REACT-EU ще се изпълняват до 31 декември 2024 г. и затова за тази тематична област ОИСР ще изготви само окончателен доклад за оценка (без междинен доклад за оценка).

² Приложение Програма "Образование" 2021 - 2027 (27 юли 2022 г.); и План за оценка на Програма "Образование" 2021 - 2027, одобрен от Комитета за наблюдение на ПО (април 2023 г.)

³ Вж. например Magenta Book 2020. Supplementary Guide: Realistic Evaluation. "Realist evaluation emphasizes the importance of understanding how an intervention works and in what context. Realist evaluation aims to open the "black box" of policy intervention to understand why the observed outcomes occurred and to explore the interplay of stakeholders, resources, beliefs, outcomes, and circumstances".- ["Реалистичната оценка подчертава значението на разбирането как работи една

интервенция и в какъв контекст. Реалистичната оценка има за цел да отвори "черната кутия" на политическата намеса, за да разбере защо са настъпили наблюдаваните резултати и да проучи взаимодействието на заинтересованите страни, ресурсите, вярванията, резултатите и обстоятелствата."]

⁴ Tool #47. Evaluation Criteria and Questions, within the EU Better Regulation Toolbox, https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox-0_en

⁵ Около 6 месеца след влизане в сила на Споразумението

⁶ Дейностите по разпространение ще следват приключването на всеки междинен и окончателен доклад за оценка.